

TANTÁRGYI ADATLAP

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

1.1. *Tantárgy neve (magyarul, angolul)*

Építészettörténet 2. – Ókori építészettörténet • History of architecture 2. – Antiquity

1.2. *Azonosító (tantárgykód)*

BMEEPETA201

1.3. *A tantárgy jellege*

kontaktórával rendelkező tanegység

1.4. *Kurzustípusok és óraszámok*

kurzustípus	heti óraszám	jelleg
előadás (elmélet)	2	
gyakorlat	1	kapcsolt
laboratóriumi gyakorlat	0	

1.5. *Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségi értékelés) típusa*

félévközi érdemjegy (f)

1.6. *Kreditszám*

3

1.7. *Tantárgyfelelős*

neve: **Dr. Krähling János**
beosztása: egyetemi tanár
elérhetősége: krahling.janos@epk.bme.hu

1.8. *Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység*

Építészettörténeti és Műemléki Tanszék

1.9. *A tantárgy weblapja*

<http://www.eptort.bme.hu/>

1.10. *A tantárgy oktatásának nyelve*

magyar és angol

1.11. *A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve*

Kötelező az alábbi képzéseken:

1. **3N-M0** • Építésztechnológiai nappali osztatlan mesterképzés magyar nyelven • 2. félév
2. **3NAM0** • Építésztechnológiai nappali osztatlan mesterképzés angol nyelven • 2 félév
3. **3N-A1** • Építésztechnológiai nappali alapképzés magyar nyelven • 2. félév

1.12. *Közvetlen előkövetelmények*

A. Erős előkövetelmény:

1. —

B. Gyenge előkövetelmény:

1. —

C. Párhuzamos előkövetelmény:

1. —

D. Kizáró feltétel (nem vehető fel a tantárgy, ha korábban teljesítette az alábbi tantárgyak vagy tantárgycsoportok bármelyikét):

—

1.13. A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta az Építészmérnöki Kar Tanácsa, érvényesség kezdete 2022. június 1.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

2.1. Célkitűzések

A tárgy célja az európai építészet kialakulása körülményeinek a bemutatása, a 4 nagy kultúra, a mezopotámiai és az egyiptomi birodalmak, valamint a hellén és a római civilizáció építészeti alkotásainak fejlődéstörténetén keresztül. Az egyes területek tárgyalás-módjának fölépítése azonos logikai rendben következik. A tematikus tárgyalás következetes végrehajtását nehezíti az, hogy sok esetben hiányosak azok az ismeretek, amelyekkel rendelkezünk. Így Mezopotámiában és részben Egyiptomban is nehézséget jelent a nagyobb települések, a városok szisztematikus bemutatása. Mindezek ellenére a folyamközi kultúrák területén lehetőség van a különböző népcsoportok szakrális, lakóház és palotaépítészetének tárgyalására, melyeken keresztül igazolható, hogy az építészettörténetben a térstruktúrák kialakulása már a Kr. előtti 3. évezredben is jelen van. Egyiptom építészetének hangsúlya a monumentális kőépítészet kialakulására helyeződik, melyben a sír- és a szakrális építészet foglal el kiemelkedő helyet. Lehetséges részletezettséggel tárgyaljuk a lakóház és a palotaépítészet egyedi alkotásait is. A hellén és a római civilizáció alapvetően urbánus jellegéből következik, hogy az építészetében a hangsúly a település, a városi lakóház és Rómában a városban álló szakrális építészet fejlődésének a bemutatására kell koncentrálni. Különösen érdekes térfejlődési folyamat figyelhető meg a hellenisztikus görög, a nyugati görög, az etruszk és az urbánus római templomépítészet elemzésekor. A templomok elhelyezkedéséből (a természetben vagy városokban megépített szentélyek) adódó konstrukciós különbségek elemzése is a téralakítás korai tudatos megoldásaira irányítja rá a figyelmet. Lehetőség van a középület építészet különböző típusainak tárgyalására is. Érdekes összehasonlítást kínál az azonos épülettípusok – mint pl. a színház – eltérő téralakításának a tárgyalása a hellén és a római építészetben. A római építészet csúcsteljesítményét vitán felül a nagy császári közfürdők jelentik. A kötött fürdőút által determinált térszerkezet és az ettől független szabadidős programokat nyújtó területek szerkezeti összekapcsolása meghatározó tapasztalatot kínál az építészeti gondolkodás megértése szempontjából.

2.2. Tanulási eredmények

A tantárgy sikeres teljesítésével elsajátítható kompetenciák

A. Tudás

1. Ismeri az ókor építészettörténetének főbb korszakait és építészeti tendenciáit, azok jellemzőit;
(„Ismeri az építészettörténet korszakait, stílusait, fontosabb alkotásait és elméleteit, rálátása van az építészettörténeti korszakok kialakulására és azok összefüggéseire.”)
2. Átfogó ismeretei vannak a mezopotámiai, egyiptomi, hellén és római építészeti emléktárról, annak főbb épülettípusairól, legfontosabb emlékeiről;
3. Tisztában van az antik építészeti téralakítás, tömegformálás és homlokzat-képzés összefüggéseivel, sajátosságaival;
4. Tisztában van az ókor építészetének alaktanával és legfontosabb történeti szerkezeteivel, ismeri a formák eredetét.

(„... Ismeri a jellemző épületszerkezeti megoldásokat, azok működését, alkalmazási lehetőségeit. Érti a szerkezetek kiválasztási és tervezési módszereit, követelményeit.”)

B. Képesség

1. Képes felismerni az ókor építészetének stílusperiódusait és azok meghatározó stílusjegyeit;
2. képes megérteni a kapcsolódási pontokat az ókor építészetét meghatározó társadalmi-kulturális kontextus valamint az építészeti megoldások között;
(„...Képes az építészeti tervezés és az építési folyamatok során keletkező problémák felismerésére, a komplex gondolkodásmódra, a különböző szempontok közti összefüggések, kölcsönhatások átlátására...)
3. Képes a megszerzett építészettörténeti ismereteket az építész komplex feladatrendszerében alkalmazni, különös hangsúllyal a műemléki vonatkozású feladatok megoldásában;
4. Képes a gyakorlatok során megismert alaktani struktúrák és téralakítási tendenciák megértésére.

C. Attitűd (KKK. ...)

1. Együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgatótársaival,
2. folyamatos ismeretszerzéssel bővíti és szintetizálja tudását;
(„...Nyitott az új információk befogadására, törekszik esztétikai, humán és természettudományos műveltségének folyamatos fejlesztésére, szakmai ismereteinek bővítésére...)
3. nyitott a szükséges lexikális ismeretek befogadására;
4. törekszik az építészetben előforduló problémák megoldásához szükséges építészettörténeti ismeretek elsajátítására és alkalmazására;
5. törekszik a pontos és hibamentes feladatmegoldásra;
6. törekszik az esztétikailag igényes, magas minőségű feladatok készítésére;
7. a munkája során előforduló minden helyzetben törekszik a jogszabályok és etikai normák betartására.

D. Önállóság és felelősség

1. Önállóan végzi az alapvető táblai gyakorlatok és féléves feladatok problémáinak végig gondolását és azok megoldását;
2. nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket;
3. a fellépő problémákhoz való hozzáállását az együttműködés és az önálló munka helyes egyensúlya jellemzi;
4. az elkészített munkájáért (zárthelyi, beadandó feladat), valamint az esetleges csoportmunka során létrehozott alkotásokért felelősséget vállal.

2.3. Oktatási módszertan

Előadások, gyakorlatok, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata, önállóan készített feladatok, munkaszervezési technikák.

2.4. Tanulástámogató anyagok

A. Szakirodalom

Hajnóczy J. Gyula Az építészet története. Tankönyvkiadó, Budapest, 1991.

B. Jegyzetek (óravázlatok):

https://www.epitesz.bme.hu/hefop/documents/14/Epiteszettortenet_2_Okor_HEFOP.pdf

C. Letölthető anyagok

további elektronikus segédanyagok a tárgyfelelős honlapján

3. TANTÁRGY TEMATIKÁJA

3.1. Előadások tematikája

- Az építészeti tér fogalma és típusai. Mezopotámia szakrális építésze
- A palota, a város és a sírépítészet Mezopotámiában
- A kőépítészet kezdetei Egyiptomban – a sírépítészet
- Az egyiptomi templom, lakóház, palota térszerkezete; a városfejlődés Egyiptomban

- *A Földközi-tenger keleti medencéjének építészete a Kr.e. 3-1 évezredekben*
- *Hellasz építészete, általános feltételek. A klasszikus oszloprend szerkezeti kialakulása és jelentősége az építészeti arányrendszerek kialakulásában.*
- *A görög templom*
- *A görög lakóház és a hellenisztikus görög város.*
- *A római építészet kialakulása, katonai építkezések, a római város.*
- *A római lakóház és a villa. A palotaépítészet a császárkori Rómában.*
- *Római templomok és középületek (bazilikák, színház, amfiteátrum, cirkusz) A római kori téralakítás csúcspontja a fürdők térszerkezete.*

3.2. Gyakorlati órák tematikája

- *Klasszikus oszloprendek, mint az építészeti arányrendszerek kialakulásának kezdetei. A görög dór oszloprend*
- *A római dór és a toszkán oszloprend. Ékítmények, a timpanon szerkesztés*
- *Az attikai és a kisázsiai, valamint a római ión oszloprend.*
- *A Szelek tornya és a Lysikratesz emlék oszloprendje*
- *A római korinthuszi és a kompozit oszloprend*
- *A házi feladatok korrekciója*

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

4. A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

4.1. Általános szabályok

- A. Az előadás látogatása ajánlott, a gyakorlaton való részvétel kötelező. A megengedett hiányzások számát a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat írja elő. A teljesítményértékelések alapját az előadásokon és a gyakorlatokon elhangzott ismeretek összessége képezi.
- B. Vitás esetekben a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat, továbbá a hatályos Etikai Kódex szabályrendszere az irányadó.

4.2. Teljesítményértékelési módszerek

- A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések:
 1. *Összegző tanulmányi teljesítményértékelés* (a továbbiakban gyakorlati zárthelyi dolgozat): a tantárgy és tudás, képesség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja zárthelyi dolgozat formájában, a dolgozat alapvetően a megszerzett ismeretek felidézésére fókuszál, azaz táblai gyakorlatok során megismert alaktani anyagot kell rajzban visszaadnia a teljesítményértékelés során (segédanyagok felhasználása nélkül); az értékelés alapjául szolgáló tananyagrészt a gyakorlat vezetője határozza meg az évfolyamfelelőssel egyetértésben, a rendelkezésre álló munkaidő 30 perc
 2. *Részteljesítmény-értékelés* (a továbbiakban féléves rajzfeladat): a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az egyénileg készített rajzfeladat; keretében hellén és római dór, ión, korinthoszi, illetve toszkán alaktani ábrákat kell megszerkeszteni és róluk 3-4 oldalas tanulmányt írni. A feladat beadási határidejét, értékelési módját az előadó és az évfolyamfelelős együttesen határozzák meg.
 3. *Összegző tanulmányi teljesítményértékelés* (elméleti zárthelyi dolgozat)
Az előadásokon elhangzottak alapján megszerzett ismeretek bemutatása döntően rajzban kidolgozott ábrák segítségével. Az értékelés alapja a 3 kérdésre adott válasz értékelése 30-30%-ban, illetve a grafikai teljesítményért további 10%-ban többlet pont adható.
- B. Vizsgaidőszakban végzett teljesítményértékelések:

4.3. Teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- A. Az aláírás megszerzésének és a vizgára bocsátásnak feltétele a szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések mindegyikének legalább elégséges szintű teljesítése.
- B. A szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben:

szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések	részarány
gyakorlati zárthelyi dolgozat	20%
féléves feladat	20%
elméleti zárthelyi dolgozat	60%
összesen:	Σ 100%

4.4. Érdemjegy megállapítás

félévközi részérdemjegy	ECTS minősítés	Pontszám*
jeles (5)	Excellent [A]	≥ 90%
jeles (5)	Very Good [B]	85 – 90%
jó (4)	Good [C]	72,5 – 85%
közepes (3)	Satisfactory [D]	65 – 72,5%
elégséges (2)	Pass [E]	50 – 65%
elégtelen (1)	Fail [F]	< 50%

* Az érdemjegyeknél megadott alsó határérték már az adott érdemjegyhez tartozik.

4.5. Javítás és pótlás

A félévközi zárthelyi dolgozatok pótlása az aktuális félév időbeosztásához és zárthelyi ütemtervéhez, illetve a pótlási hét beosztásához igazodik. A pótzárthelyi dolgozat eredménye – a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – javítható.

A féléves feladatot a pótlási héten péntek 12:00-ig lehet pótolni, a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett.

4.6. A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

tevékenység	óra / félév
részvétel a kontakt tanórákon	12×3=36
felkészülés a teljesítményértékelésekre	2×16=32
féléves feladat elkészítése	1×22=22
összesen:	Σ 90

4.7. Jóváhagyás és érvényesség

Jóváhagyta az Építészmérnöki Kar Tanácsa, érvényesség kezdete 2022. június 1.